

Du ska använda blanketten för att skriva en slutrapport som beskriver genomförandet och resultatet av projektet. Jordbruksverket kommer att publicera rapporten i databasen för landsbygdsprojekt.

Du ska skicka slutrapporten i elektronisk form tillsammans med ansökan om slututbetalning till den myndighet som har fattat beslutet om stöd. Skicka bilagorna 1 och 2 i original med post.

Om du har fått projektstöd inom Leader kontakta ditt leaderkontor innan du skickar slutrapporten och ansökan om slututbetalning till länsstyrelsen. Kom ihåg att skicka en kopia av slutrapporten till ditt leaderkontor.

A. Uppgifter om stödmottagare

Namn och adress Biogas Öst AB Klostergatan 13 753 21 Uppsala	Journalnummer 2012-157
E-postadress info@biogasost.se	

B. Uppgifter om kontaktpersonen

Namn och adress Martin Ahrne Klosterg. 13 753 21 UPPSALA	Telefonnummer
	Mobiltelefonnummer 0736-418157
	Faxnummer (även riktnummer)
E-postadress martin.ahrne@biogasost.se	

C. Sammanfattning av projektet

C.1. Projektet genomfördes under perioden

Från och med jan 2012	Till och med mars 2015
--------------------------	---------------------------

Var genomfördes projektet? Uppsala län

Här ska du kort och konkret beskriva projektet

Projektets övergripande syfte är att bidra till att länets stora biogaspotential förverkligas. Fokus är att öka biogasproduktionen från lantbruket men även andra delar av biogasens värd kedja kommer att ingå. Exempel på aktiviteter som kommer att genomföras är att kartlägga möjliga samarbeten mellan lantbrukare och andra biogasintressenter för att på så sätt minska den enskilda lantbrukarens finansiella risk, en biogaskurs för lantbrukare, framtagande av en biogasstrategi för Uppsala län samt medfinansiering av ett antal förstudier för gårdsbaserad biogas.

D. Målgruppen – vem riktade sig projektet till

Personer eller grupper	På vilket sätt har de fått nytta av projektet?
Målgruppen för projektet är lantbrukare, befintliga och nya ägare av biogasanläggningar, politiska beslutsfattare, övriga biogasaktörer samt kommuner/aktörer med intresse och potential för biogasproduktion.	Lantbrukare har fått ta del av avancerade biogaskurser, studier om samverkanskoncept för riskminimering samt erbjudits medfinansiering för förstudier. Biogasaktörer i länet har erbjudits nätverksplattformar, kunskapshöjande aktiviteter och förslag till strategiskt arbete för att främja biogasens utveckling.

E. Genomförandet av projektet

E.1. Varför ville ni genomföra projektet

Biogasen berör såväl lantbruk som privat och offentlig sektor och innehåller många pusselbitar inom både råvaru-, produktions- och användarsidan. En bred aktörssamverkan är därför en förutsättning om vi vill realisera biogaspotentialen och lyckas med införandet av ett mer länsövergripande biogassystem.

Uppsala län tillhör Mälardalsregionen – en mycket viktig region nationellt sett – med en stor andel av Sveriges befolkning, flera större städer samt närheten till huvudstaden. Uppsala län har i dagsläget en beräknad biogaspotential på över 500 GWh (BioMil, 2008). Under 2009 uppgick den totala biogasproduktionen till 21 GWh (från hushålls- och verksamhetsavfall). Denna biogas produceras och avses lokalt i Uppsala kommun, medan övriga länet ännu saknar produktion helt. Restprodukter från lantbruket nyttjas i nuläget inte alls för biogasproduktion, trots att lantbruket beräknas stå för över 90 % av den totala potentialen. Maximal miljönytta fås dessutom om gödsel används för biogasproduktion samt om gasen uppgraderas till fodonsgaskvalitet. Efterfrågan på uppgraderad biogas är stor i östra Mellansverige (Jonerholm & Forsberg, 2009). Såväl Gamla Uppsalabuss (GUB) som Upplands lokaltrafik (UL) har fattat beslut om en ökad användning av biogas i sina bussflottor, samtidigt som efterfrågan från både taxi och privatmarknad i länet stiger. Utöver goda möjligheter till ökad biogasproduktion har Uppsala län även ett flertal förutsättningar som öppnar upp för en framtid som viktigt "energilän". Lantbruksskolan vid Jälla, Funbo-Lövsta, Uppsala Universitet, Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU), JTI, Uppsala Vatten & Avfall, Upplands Lokaltrafik (UL), Gamla Uppsalabuss (GUB), Energihuset m.fl. verkar i länet vilket ger mycket goda möjligheter för spännade samarbeten mellan forskning, jordbruk och näringsliv. Uppsala län skulle t.ex. kunna bli en föregångare i Sverige inom småskalig uppgradering av biogas.

E.2. Vilka har varit med och genomfört projektet? (ange inga namn på personer)

Kön	Antal	Beskriv deras roll i projektet	Om de representerat organisation, förening, företag eller myndighet ange i så fall vilken.
Män	Martin Ahrne Jonas Forberg	Projektledare Utredare	Biogas Öst Biogas Öst
Kvinnor	Suzette Westling Beatrice T. Klemme Anna Schürer	Strateg Strateg Expertresurs	Biogas Öst Biogas Öst SLU

E.3. Hur har ni förankrat projektet?

Information på www.biogasost.se
Nyhetsbrevsutskick
Seminarier (3 st). Inbjudningar via mail, websida, och nyhetsbrev.
Biogaskurser för lantbrukare. Inbjudan via mail, nyhetsbrev och post.
Möten med regionens biogasaktörer. Strategimöten, runda bordssamtal etc
Personliga möten med aktörer
Föreläsningar om projektet och om biogas.

E.4. Vilka har ni samarbetat med?

Har ni haft kontakter med andra organisationer, föreningar, företag, kommuner eller myndigheter under projektet? Ja Nej

Om "Ja", vilka

SLU, JTI, Uppsala Kommun, Regionförbundet Uppsala, Håbo kommun, Tierps kommun, Enköpings kommun, Östhammars kommun, Knivsta kommun, LRF

Har projektet skapat nya samarbeten eller nätverk? Ja Nej

Om "Ja", med vilka

Arbete med biogasstrategin i Uppsala län sker via en länsgrupp med biogasaktörer. Möten med denna grupp planeras att fortsätta efter avslutat projekt. Likaså kommer arbetet med att ta fram en övergripande biogasstrategi att fortsätta.

E.5. Vad har ni genomfört i projektet?

Biogaspotentialen i länet har kartlagts

Förväntad och möjlig efterfrågan på biogas i länet har beräknats

Samverkanskoncept och möjligheter för riskminimering för biogasproduktion inom lantbruket har undersökts

Stöd för nya produktionsanläggningar i länet (kick off och invigning av biogasanläggningen på Lövsta t.ex.)

Arbete med att få till stånd biogasproduktion i Enköping (arbete som fortsätter efter projektets avslut)

Personliga möten med biogasaktörer (kommunpolitiker etc) – kommunikation om lantbrukets potential som framtida biogasproducent

Medfinansiering av förstudie för uppgradering av rågas till fordonsgas på Lövsta.

Omfattande arbete med att ta fram och förankra en biogasstrategi för Uppsala län

Studiebesök till Lövsta biogasanläggning

Studiebesök till biogasanläggningen vid Jälla

Informationsmaterial om goda exempel för samverkan mellan lantbruk och privata/offentliga aktörer

Seminarier om biogas (3 st)

Biogaskurs för lantbrukare

Anordnat ett flertal träffar för biogasaktörer i regionen

E.6. Har något gått bättre än planerat?

Ett flertal aktörer har varit mycket intresserade av möjligheten att utveckla biogasen i länet. Att anordna seminarier och mötesplatser för biogasdiskussioner var uppskattat och mer lyckat än förutsätt.

E.7. Vilka svårigheter eller hinder har ni upplevt under projektets gång?

Prisutvecklingen på biogas kontra fossila energikällor har inte varit fördelaktig. Kombinerat med bristande stödsystem för lantbruksbaserad biogas har projektet inte nått målet om att få till en bättre utnyttjandegrad av lantbrukets biogaspotential. Det är i dagsläget svårt att ekonomiskt motivera byggnation av en småskalig lantbruksbaserad biogasanläggning. Inom projektet har vi visat exempel på hur det går att samverka för minskad ekonomisk risk. Under seminarier har också möjligheter att minska investeringskostnader diskuterats. Möjligheter finns men projektets i särklass största utmaning har varit att för enskilda lantbrukare motivera att satsa på en egen biogasanläggning.

I projektet planerades ursprungligen att ta fram faktablad om stödsystem. Arbete med detta påbörjades men då långsiktiga stödsystem saknas och de som under projektets gång periodvis har diskuterats (metanreduceringsstöd, skattebefrielse för biodrivmedel etc) frekvent ändrats togs beslutet att presentera aktuella och eventuellt framtida stödsystem under seminarier och personliga möten.

F. Projektets mål och resultat

F.1. Vilka resultat skapade projektet?

Ökad kunskapsbas och intresse för biogas i länet och regionen

Studie om utbud och efterfrågan av biogas i Uppsala län

Studie om samverkanskoncept och riskminimering

Remissversion av en biogasstrategi för Uppsala län (utveckling och förankring försätter efter projekts avslut)

F.2. Vilka var projektets mål? Vad blev resultatet?

Mål	Resultat	Är målet uppfyllt? (Ja/Nej)	Om målet bara är delvis uppfyllt, ange orsak
Rapport om befintlig och potentiell biogasproduktion	En sammanställning av länets potential/efterfrågan	Ja	
Kunskaps och attitydsstudier	Inget sammanställt	Delvis	Efter diskussion med projekts styrgrupp ansågs det effektivare att påverka attityder genom möten och seminarier jfm med att kartlägga något gruppen kände sig kunniga inom
Case studies av biogas-anläggningar med lantbrukare involverade	En rapport med exempel på anläggningar	Ja	
Identifiering av samarbeten för riskminimering	En rapport med exempel på olika samverkanskoncept	Ja	
Personliga möten och kontakt med identifierade biogaskluster	Ett flertal personliga möten	Ja	
Medfinansiering av minst två förstudier för biogasproduktion på gårdsnivå	Medfinansiering av en förstudie för uppgradering av rågas	Nej	Trots kurser och information så är det svårt att ekonomiskt motivera en lantbrukare att satsa på biogasproduktion. I samråd med styrgruppen och projektets handläggare på Ist beslutades det att delfinansiera en studie av uppgradering av rågas på Lövsta istället
En övergripande "biogasstrategi" för Uppsala län	En remissversion utskickad	Delvis	Då ekonomin för lantbruksbaserad biogas inte utvecklades som förväntat bedömdes vikten av en väl förankrad biogasstrategi för länet öka. Arbetet har därför fått ta mycket tid och en remissversion är skickat till involverade aktörer. Strategin kommer att fortsätta att utvecklas och förankras under Biogas Östs ledning även efter projektets avslut.
Anordna minst 3 studiebesök till Uppsalas biogasanläggningar	4 st studiebesök (3st till Lövsta, 1 till Jälla)	Ja	
Ta fram ett faktablad om rötresten	Arbete påbörjat	Delvis	Arbete påbörjades men avslutades aldrig då ett flertal existerande faktablad påträffades. Mer fokus lades på att påverka det nationella arbetet med metanreduceringsstödet och hållbar återföring av fosfor istället för att ta fram kopior av existerande material.
Ta fram ett faktablad om stödmedel för biogasproduktion	Information under möten och seminarier	Modifierat efter beslut av styrgruppen	Stödsystem har varierat under projektets gång och framtiden är ovis. Styrgruppen bedömde det som lämpligare att informera om aktuellt läge under möten och seminarier istället för att ta fram material som snabbt blir inaktuellt.
Anordna minst en biogaskurs	En med totalt 3 mötestillfällen	Ja	

med målgruppen lantbrukare	anordnades		
Anordna minst två seminarier	3 seminarier anordnades	Ja	

F.3. Har projektet gynnat eller arbetat för någon av följande prioriteringar?

	Ja/Nej	Om "Ja", på vilket sätt?
Funktionshinder	Nej	
Hållbar utveckling	Ja	Biogas är en del av en hållbar utveckling och projektet har främjat biogasutv.
Integration	Nej	
Kompetenshöjning	Ja	Ett flertal kompetenshöjande aktiviteter har genomförts (seminarier etc)
Jämställdhet	Nej	
Kvinnor	Nej	
Miljö	Ja	Hållbar resurshushållning och minskade utsläpp av koldioxid
Ungdomar	Ja	De får en framtid med bättre lokal miljö (minskade partikelutsläpp etc).

F.4. Vilka resultat kan ni se direkt efter projektets slut?

Mätbara resultat			Resultat direkt efter projekt	Kommentera och beskriv
Antal nya företag				
Antal nya produkter				
Antal nya tjänster				
Antal nya tekniker				
Antal nya nätverk och mötesplatser			1	Biogasgrupp för Uppsalas aktörer
Antal bevarade arbetstillfällen	Män	Yngre än 25 år		
		25 år eller äldre		
	Kvinnor	Yngre än 25 år		
		25 år eller äldre		
Antal nya arbetstillfällen	Män	Yngre än 25 år		
		25 år eller äldre		
	Kvinnor	Yngre än 25 år		
		25 år eller äldre		
Antal deltagare i utbildningar	Män	Yngre än 25 år		
		25 år eller äldre	ca 115	Totalt ca 160 deltagande på sem/utn
	Kvinnor	Yngre än 25 år		
		25 år eller äldre	ca 45	
Totalt antal nya övernattningar per år			ca 10	Uppskattat
Antal nya övernattningar för besökare från andra kommuner eller länder per år				
Totalt antal nya dagsbesökare per år				
Antal nya dagsbesökare från andra kommuner eller länder per år				

G. Eventuella specifika resultat kopplade till mål för ert leaderområde (andra än de i tabellen ovan)

Mätbara resultat	Resultat direkt efter projekt	Kommentar

H. Hur har ni spridit projektets resultat?

Projektets arbete och resultat har kontinuerligt kommuniceras och spridas genom Biogas Östs olika nätverk. Detta innebär spridning lokalt, regionalt, nationellt och internationellt till aktörer inom biogasbranschen, men även delar av övriga energibranschen. Kommunikationen kommer att ske via hemsidor, nyhetsbrev samt personliga möten, seminarier och konferenser.

J. Slutsatser från projektet och rekommendationer till andra

Du ska använda blanketten för att skriva en slutrapport som beskriver genomförandet och resultatet av projektet. Jordbruksverket kommer att publicera rapporten i databasen för landsbygdsprojekt.

Du ska skicka slutrapporten i elektronisk form tillsammans med ansökan om slututbetalning till den myndighet som har fattat beslutet om stöd. Skicka bilagorna 1 och 2 i original med post.

Om du har fått projektstöd inom Leader kontakta ditt leaderkontor innan du skickar slutrapporten och ansökan om slututbetalning till länsstyrelsen. Kom ihåg att skicka en kopia av slutrapporten till ditt leaderkontor.

Om ett biogasprojekt ska drivas är det av yttersta vikt att beakta ekonomiska förutsättningar. Har projektet en idé som kan öka lönsamheten så är det önskvärt om implemteringen av idén till stor del kan bekostas av projektet.

K. Hur fortsätter verksamheten efter projektets slut? hur kommer ni att använda det resultat som projektet skapat

Projektets resultat kommer att införlivas i Biogas Östs fortsatta verksamhet. Arbetet med en länsövergripande biogasstrategi kommer att fortsätta och den kommer att ligga som grund för Biogas Öst strategiska arbete i länet.

L. Bilagor

- Eventuellt material som ni har tagit fram i projektet, som till exempel, broschyrer, filmer, bilder eller annat material
- som ni har tagit fram för att marknadsföra ert projekt.
- Bilaga 1 Godkännande om publicering av kontaktuppgifter
- Bilaga 2 Slutredovisning av projekt för att anlägga, bygga ut eller uppgradera bredband